**Európsky parlament**
2024 – 2029

*Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť*

**2024/2125(INI)**

24.03.2025

# NÁVRH SPRÁVY

o stratégii pre rodovú rovnosť na rok 2025
(2024/2125(INI))

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

Spravodajca: Marko Vešligaj

## OBSAH

**Strana**

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU .....3

DÔVODOVÁ SPRÁVA.....10

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE.....14

# NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

**o stratégii pre rodovú rovnosť na rok 2025**
**(2024/2125(INI))**

*Európsky parlament*,

– so zreteľom na články 2 a 3 Zmluvy o Európskej únii,

– so zreteľom na články 8, 10, 19, 79, 83, 153 a 157 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

– so zreteľom na články 21 a 23 Charty základných práv Európskej únie,

– so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv, ktorý Parlament, Rada a Komisia podpísali 17. novembra 2017, a na oznámenie Komisie zo 4. marca 2021 s názvom Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv (COM(2021)0102),

– so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. decembra 1979,

– so zreteľom na Pekinskú deklaráciu OSN a na Pekinskú akčnú platformu z 15. septembra 1995 a na výsledky jej hodnotiacich konferencií,

– so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj OSN z 21. októbra 2015 a na ciele udržateľného rozvoja, ktoré sú v nej stanovené, najmä na cieľ č. 5 „Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat“, ako aj na súvisiace ciele a ukazovatele,

– so zreteľom na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o rovnakom odmeňovaní z 29. júna 1951 a na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o násilí a obťažovaní z 21. júna 2019,

– so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor) z 11. mája 2011,

– so zreteľom na smernice EHS a EÚ prijaté od roku 1975, ktoré sa venujú rozličným aspektom rovnakého zaobchádzania so ženami a s mužmi (smernica 79/7/EHS[1], smernica 86/613/EHS[2], smernica 92/85/EHS[3], smernica 2004/113/ES[4], smernica 2006/54/ES[5], smernica 2010/41/EÚ[6]),

---

[1] Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením, Ú. v. ES L 6, 10.1.1979, s. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1979/7/oj.

[2] Smernica Rady 86/613/EHS z 11. decembra 1986 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby vrátane činnosti v poľnohospodárstve a o ochrane samostatne zárobkovo činných žien počas tehotenstva a materstva, Ú. v. ES L 359, 19.12.1986, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1986/613/oj.

[3] Smernica Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok, Ú. v. ES

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a opatrovateľov, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ[7],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2381 z 23. novembra 2022 o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach[8],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania[9],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1385 zo 14. mája 2024 o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu[10],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1500 zo 14. mája 2024 o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v oblasti rovnakého zaobchádzania so ženami a s mužmi a rovnosti príležitostí pre ženy a mužov v otázkach zamestnania a povolania a o zmene smerníc 2006/54/ES a 2010/41/EÚ[11],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1712 z 13. júna 2024, ktorou sa mení smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania[12],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2020 s názvom Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 (COM(2020)0152).

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku s názvom Akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť (GAP) III – ambiciózny program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ (JOIN(2020)0017) z 25. novembra 2020 a na sprievodný spoločný pracovný dokument útvarov z 25. novembra 2020 s názvom Objectives and Indicators to frame the implementation of the Gender Action Plan III (2021-25) (Ciele a ukazovatele na vymedzenie vykonávania akčného plánu pre rodovú rovnosť III (2021 – 2025)) (SWD(2020)0284),

---

L 348, 28.11.1992, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/85/oj.

[4] Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu, Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/113/oj.

[5] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania, Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.

[6] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby, Ú. v. EÚ L 180, 15.7.2010, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/41/oj.

[7] Ú. v. EÚ L 188, 12.7.2019, s. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

[8] Ú. v. EÚ L 315, 7.12.2022, s. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj.

[9] Ú. v. EÚ L 132, 17.5.2023, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.

[10] Ú. v. EÚ L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

[11] Ú. v. EÚ L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj.

[12] Ú. v. EÚ L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj.

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 7. marca 2025 s názvom Plán pre práva žienCOM(2025)0097),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. februára 2019 o odmietavom postoji k právam žien a rodovej rovnosti zaznamenanom v EÚ[13],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o pristúpení EÚ k Istanbulskému dohovoru a ďalších opatreniach na boj proti rodovo motivovanému násiliu[14],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 30. januára 2020 o rozdieloch v odmeňovaní žien a mužov[15],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 23. októbra 2020 o rodovej rovnosti v zahraničnej a bezpečnostnej politike EÚ[16],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 21. januára 2021 o stratégii EÚ pre rodovú rovnosť[17],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 21. januára 2021 o odstraňovaní rodových rozdielov v digitálnej oblasti: účasť žien na digitálnom hospodárstve[18],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. februára 2021 o budúcich výzvach v oblasti práv žien v Európe: viac ako 25 rokov po Pekinskej deklarácii a Pekinskej akčnej platforme[19],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. júna 2021 o podpore rodovej rovnosti v oblasti vzdelávania a kariéry v odboroch STEM (veda, technológia, inžinierstvo a matematika)[20],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o situácii v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv v EÚ v rámci zdravia žien[21],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. septembra 2021 s odporúčaniami pre Komisiu o určení rodovo motivovaného násilia za novú oblasť trestnej činnosti uvedenú v článku 83 ods. 1 ZFEÚ[22],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. decembra 2021 s odporúčaniami pre Komisiu o boji proti rodovo motivovanému násiliu: kybernetické násilie[23]

---

[13] Ú. v. EÚ C 449, 23.12.2020, s. 102.
[14] Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 48.
[15] Ú. v. EÚ C 331, 17.8.2021, s. 5.
[16] Ú. v. EÚ C 404, 6.10.2021, s. 202.
[17] Ú. v. EÚ C 456, 10.11.2021, s. 208.
[18] Ú. v. EÚ C 456, 10.11.2021, s. 232.
[19] Ú. v. EÚ C 465, 17.11.2021, s. 160.
[20] Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 137.
[21] Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 43.
[22] Ú. v. EÚ C 117, 11.3.2022, s. 88.
[23] Ú. v. EÚ C 251, 30.6.2022, s. 2.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2021 o rovnosti žien a mužov v Európskej únii v období 2018 – 2020[24],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 10. marca 2022 o akčnom pláne EÚ pre rodovú rovnosť III[25],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 3. mája 2022 o dosiahnutí hospodárskej nezávislosti žien prostredníctvom podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti[26],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 5. júla 2022 o spoločnom európskom postupe v oblasti starostlivosti[27],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 5. júla 2022 o chudobe žien v Európe[28],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 1. júna 2023 o sexuálnom obťažovaní v EÚ a hodnotení hnutia MeToo[29],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. apríla 2024 o začlenení práva na umelé prerušenie tehotenstva do Charty základných práv EÚ[30],

– so zreteľom na odporúčanie Európskeho parlamentu Rade z 19. decembra 2024 o prioritách EÚ pre 69. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien[31],

– so zreteľom na správu Agentúry EÚ pre základné práva (FRA), Eurostatu a Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE) z 25. novembra 2024 s názvom Prieskum EÚ týkajúci sa rodovo motivovaného násilia: kľúčové výsledky,

– so zreteľom na index rodovej rovnosti za rok 2024, ktorý uverejnil EIGE 10. decembra 2024,

– zo zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci,

– so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A10-0000/2025),

A. keďže právo na rovnaké zaobchádzanie je základné právo uznané v zmluvách[32] a v Charte základných práv EÚ a pre jej ďalší rozvoj je neodmysliteľné;

B. keďže rodová rovnosť je základnou hodnotou EÚ, základným právom a kľúčovou zásadou Európskeho piliera sociálnych práv a základnou podmienkou pokroku;

---

[24] Ú. v. EÚ C 251, 30.6.2022, s. 23.
[25] Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 150.
[26] Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 54.
[27] Ú. v. EÚ C 47, 7.2.2023, s. 30.
[28] Ú. v. EÚ C 47, 7.2.2023, s. 2.
[29] Ú. v. EÚ C/2023/1224, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1224/oj.
[30] Ú. v. EÚ C, C/2025/1279, 13.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
[31] Prijaté texty, P10_TA(2024)0075.
[32] Článok 2 a článok 3 ods. 3 ZEÚ, články 8, 10, 19 a 157 ZFEÚ a články 21 a 23 Charty základných práv EÚ.

C. keďže rodovo motivované násilie je stále celosvetovo rozšíreným javom, a to aj v EÚ, a má vážne dôsledky pre obete a spoločnosť;

D. keďže každý človek v EÚ má právo na prístup k najvyšším normám fyzického a duševného zdravia;

E. keďže rozdiely na trhu práce a nedostatok spravodlivých pracovných podmienok a bezpečnosti pre pracovníčky stále pretrvávajú v celej EÚ a existujúce rozdiely v odmeňovaní žien a mužov sú do veľkej miery dôsledkom systematického podhodnocovania práce vykonávanej v odvetviach, v ktorých dominujú ženy; keďže preto treba riešiť otázku rovnakej odmeny za prácu rovnakej hodnoty, aby sa odstránili rozdiely v odmeňovaní žien a mužov;

F. keďže vznikajúce digitálne technológie sú rizikovým faktorom rodovej rovnosti a mohli by udržiavať a prehlbovať existujúce vzory rodovej nerovnosti, diskriminácie a násilia páchaného na ženách a dievčatách;

G. keďže v celej EÚ ženy v neúmernom rozsahu vykonávajú opatrovateľské povinnosti, čo prispieva k nerovnostiam;

H. keďže z výskumu vyplýva, že ženy sú nedostatočne zastúpené na všetkých úrovniach hospodárskeho a politického rozhodovania na celom svete, a že dosiahnutie rodovej rovnosti v politickom živote je vzdialenou perspektívou;

I. keďže mnohé ženy a zraniteľné skupiny vrátane osôb so zdravotným postihnutím, osôb zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia, osôb, ktoré sú rasizované, osôb s etnickým, menšinovým alebo migrantským pôvodom, starších ľudí a LGBTIQ+ osôb, čelia v EÚ prelínajúcim sa nerovnostiam a diskriminácii;

J. keďže v Pláne pre práva žien sa opätovne potvrdzuje pevný záväzok EÚ chrániť a presadzovať rodovú rovnosť a práva žien, pričom sa v ňom uvádzajú zásady a dlhodobá vízia pokroku, o ktorú sa bude opierať stratégia pre rodovú rovnosť na obdobie po roku 2025;

1. vyzýva Komisiu, aby predložila ambicióznu stratégiu pre rodovú rovnosť na roky 2026 – 2030 s konkrétnymi, hmatateľnými legislatívnymi a nelegislatívnymi opatreniami v kľúčových oblastiach uvedených nižšie;

***Rodovo motivované násilie***

2. vyzýva Komisiu, aby označila rodovo motivované násilie za novú oblasť trestnej činnosti uvedenú v článku 83 ods. 1 ZFEÚ s cieľom účinne bojovať proti všetkým formám násilia páchaného na ženách a dievčatách, ktoré predstavuje jedno z najrozšírenejších porušení základných práv v EÚ;

3. naliehavo vyzýva Komisiu, aby uznala femicídu za samostatný trestný čin;

4. vyzýva Komisiu, aby monitorovala a podporovala rýchlu transpozíciu smernice (EÚ) 2024/1385 o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu a aby predložila svoje odporúčanie o prevencii škodlivých praktík voči ženám a dievčatám;

5. vyzýva Komisiu, aby predložila právne predpisy EÚ o kriminalizácii znásilnenia na základe chýbajúceho súhlasu; opakuje, že znásilnenie nie je len porušením základných práv žien a telesnej autonómie, ale aj formou sexuálneho vykorisťovania žien a dievčat;

***Komplexná rodovo responzívna zdravotná starostlivosť***

6. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila všeobecný prístup k rodovo responzívnej zdravotnej starostlivosti pre ženy a dievčatá;

7. vyzýva Komisiu, aby na úrovni EÚ riešila prekážky prístupu žien k zdravotnej starostlivosti v celej ich rozmanitosti;

8. vyzýva Komisiu, aby ženám a dievčatám v celej ich rozmanitosti zabezpečila úplný a rovnaký prístup k službám zdravotnej starostlivosti v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia vrátane práva na bezpečné a legálne umelé prerušenie tehotenstva;

***Rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien vo svete práce***

9. vyzýva Komisiu, aby monitorovala a podporovala rýchlu transpozíciu smerníc o primeraných minimálnych mzdách[33], transparentnosti odmeňovania[34] a ženách vo vrcholových orgánoch[35];

10. naliehavo vyzýva Komisiu, aby vypracovala usmernenia umožňujúce vymedzenie a porovnanie „hodnoty práce“ v celej EÚ a urýchlene vytvorila rodovo neutrálne nástroje a kritériá hodnotenia pracovných miest s cieľom lepšie hodnotiť a spravodlivejšie odmeňovať prácu vykonávanú v odvetviach, v ktorých dominujú ženy;

***Práva žien a rodová rovnosť vo vzdelávaní, odbornej príprave a digitálnej sfére***

11. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila rodovo inkluzívny prístup ku všetkým úrovniam vzdelávania a vypracovala vysokokvalitné normy pre vzdelávacie materiály podporujúce rodovú rovnosť a odstraňovanie rodových stereotypov vrátane podpory komplexnej sexuálnej výchovy a súhlasu;

12. vyzýva Komisiu, aby vypracovala a prijala politiku nulovej tolerancie v digitálnom prostredí, pokiaľ ide o všetky formy rodovo motivovaného násilia, škodlivého správania a naratívov, ktoré podkopávajú a diskreditujú online a offline prejav žien a dievčat, a aby uprednostnila preventívne opatrenia a záruky vo všetkých oblastiach digitálnej politiky;

***Zosúladenie súkromného a pracovného života***

13. vyzýva Komisiu, aby európsku stratégiu v oblasti starostlivosti rozvinula na komplexnú európsku dohodu o starostlivosti, ktorá bude vybavená záväznými legislatívnymi a

[33] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).
[34] Smernica (EÚ) 2023/970.
[35] Smernica (EÚ) 2022/2381.

finančnými nástrojmi na investovanie do prístupných, cenovo dostupných a vysokokvalitných služieb starostlivosti o deti a dlhodobej starostlivosti;

14. zdôrazňuje, že je potrebné zamerať sa na model rovnocenného rozdelenia zárobkovej a opatrovateľskej činnosti v EÚ a revidovať a upraviť barcelonské ciele v tejto súvislosti, ako aj ďalej rozvíjať opatrenia týkajúce sa materskej a otcovskej dovolenky s cieľom dosiahnuť rovnejšiu rodovú rovnováhu, pokiaľ ide o opatrovateľské povinnosti;

***Rovnaké zastúpenie a politická účasť***

15. naliehavo vyzýva Komisiu, aby presadzovala legislatívne rodové kvóty a zoznamy založené na systéme zipsu pre všetky voľby na základe rodovej rovnosti a aby zabezpečila inštitucionálnu rodovú rovnosť na všetkých úrovniach rozhodovania;

***Feministická zahraničná politika***

16. vyzýva Komisiu, aby podporovala takú zahraničnú, bezpečnostnú, obchodnú a rozvojovú politiku, ktorá uprednostňuje rodovú rovnosť podľa zásady troch „R“ (práva, zastúpenie a zdroje);

***Boj proti hnutiam zameraným proti rodovej rovnosti***

17. naliehavo vyzýva Komisiu, aby vypracovala komplexný nástroj na monitorovanie zhoršovania situácie demokracie a práv žien a na boj proti nim, ktoré sú neoddeliteľne prepojené, a aby zabezpečila, že rodová rovnosť zostane prioritou v celej EÚ;

***Prierezové prostriedky na dosiahnutie rodovej rovnosti***

18. opakuje, že všetko úsilie o dosiahnutie pokroku v oblasti rodovej rovnosti sa musí vynaložiť pri plnom dodržiavaní zásad prierezovosti a uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti;

19. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila a ďalej rozvíjala uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti vo svojich štruktúrach, metódach a nástrojoch a aby zabezpečila začlenenie hľadiska rodovej rovnosti do všetkých návrhov Komisie vrátane všetkých rozpočtových postupov;

20. naliehavo vyzýva Komisiu, aby v novej stratégii pre rodovú rovnosť využívala a ďalej rozvíjala prierezovosť ako prierezovú zásadu;

°

° °

21. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

# DÔVODOVÁ SPRÁVA

Rodová rovnosť je jednou zo **základných hodnôt** Európskej únie a spolu s právami žien sú nevyhnutnou a nedeliteľnou súčasťou ľudských práv. Predstavujú základ a účel právneho štátu na vnútroštátnej, európskej a medzinárodnej úrovni, ako aj najvhodnejšie a najrelevantnejšie ukazovatele zdravia a odolnosti našich demokracií.

V súčasnom geopolitickom kontexte a globálnych procesoch je teraz dôležitejšie ako kedykoľvek predtým predložiť **ambiciózny program v oblasti práv žien a rodovej rovnosti**, a preto táto správa prichádza v rozhodujúcej chvíli pre Európsku úniu. Nová európska stratégia pre rodovú rovnosť na obdobie po roku 2025 musí dodržiavať normy stanovené v predchádzajúcich rokoch a pokročiť v komplexnom úsilí o dosiahnutie **rodovej rovnosti na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach pre všetky osoby bez diskriminácie**. Okrem toho sa v novej stratégii musia prijať **rozhodné opatrenia na vykonávanie** predtým prijatých právnych predpisov.

Nová stratégia bude prísť v čase, keď sú protigenderové a protidemokratické hnutia na vzostupe, a preto musí text, ktorý predloží Komisia, **odrážať jasné inštitucionálne odhodlanie a konkrétne záväzky týkajúce sa ochrany a ďalšieho rozvoja rámca pre rodovú rovnosť, a tým aj ochrany našej demokracie.** Neexistuje demokracia bez rovnocennej a silnej účasti a angažovanosti žien a dievčat a tí, ktorí sa snažia rozložiť náš inštitucionálny rámec, sú tí, ktorí útočia na práva žien. Tieto programy sú vzájomne prepojené a ako také si vyžadujú **reakciu na európskej úrovni**. Takáto reakcia sa musí uskutočniť vo všetkých oblastiach politiky na všetkých úrovniach s jasným **uplatňovaním hľadiska rodovej rovnosti** vo všetkej našej práci.

Dnešný svet sa výrazne zmenil od chvíle, keď bola prijatá posledná stratégia pre rodovú rovnosť[1] a nové oblasti sa musia primerane riešiť: počnúc násilím a obťažovaním žien a dievčat v digitálnej sfére a vo svete práce až po potrebu feministickej zahraničnej politiky na budovanie mieru a ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv vrátane prístupu k bezpečnému a legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva ako základného ľudského práva. Do našich politík musíme zahrnúť aj **prierezový prístup**, keďže si uvedomujeme, že určité skupiny, napr. migrantky, LGBTIQ osoby, rómske ženy, ženy so zdravotným postihnutím v EÚ, čelia viacerým prelínajúcim sa formám diskriminácie. Je na nás, aby sme sa nimi zaoberali primeraným a rýchlym spôsobom.

Nedávno predložený **Plán pre práva žien**[2] je krokom správnym smerom, v ktorom sa uznáva mnoho otázok, ktorým dnes čelíme pri rozprávaní o právach žien, ale musí sa urobiť krok vpred v rámci novej stratégie rodovej rovnosti s **konkrétnymi, legislatívnymi a nelegislatívnymi opatreniami** zameranými na vytvorenie skutočne rodovo rovnej spoločnosti.

**Rodovo motivované násilie** je podľa vymedzenia Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť akýkoľvek druh násilia založeného na pohlaví, od fyzického po emocionálne až po finančné až po reprodukčné násilie, a hoci každý môže byť obeťou rodovo motivovaného násilia, v prevažnej miere sú obeťami ženy.[3] Najnovšie tematické zameranie indexu rodovej rovnosti[4]

[1] Ú. v. EÚ C 364, 28.10.2020, s. 77 – 86.
[2] Oznámenie Komisie Plán pre práva žien, (COM(2025) 97 final).
[3] https://eige.europa.eu/gender-based-violence

sa osobitne zaoberalo rodovo motivovaným násilím a z údajov vyplýva, že 31 % žien v EÚ zažilo fyzické a/alebo sexuálne násilie od veku 15 rokov. Z toho vyplýva, že hoci sa v EÚ dosiahol legislatívny a nelegislatívny pokrok[5], **rodovo motivované násilie** zostáva jednou z kľúčových výziev, ktoré bránia vzniku skutočne rodovo rovnej spoločnosti, je stále veľmi rozšírené v celej Únii, a že je potrebné ho ďalej riešiť na európskej úrovni a jasne **vymedziť ako trestný čin v EÚ**. Z nedávnych údajov vyplýva, že vykonávanie existujúcich právnych predpisov, napr. **smernice o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu**, je naliehavou otázkou, ktorá sa musí monitorovať a dobre riadiť. Takisto je potrebné preformulovať a ďalej rozvíjať určité aspekty predchádzajúcej legislatívnej práce, ako sú definície založené na súhlase, **pridanie znásilnenia do zoznamu trestných činov EÚ, ako aj uznanie femicídy ako trestného činu odlišného od vraždy**, ale aj zdôraznenie niektorých menej známych kategórií rodovo motivovaného násilia, napr. pôrodnícke násilie a odmietnutie starostlivosti pri umelom prerušení tehotenstva. Chceme tiež dosiahnuť pokrok v súvislosti s odporúčaniami o škodlivých postupoch.

Každý v Európskej únii má právo na prístup k **najvyšším normám fyzického a duševného zdravia a k vysokej úrovni ochrany ľudského zdravia** a musí sa zabezpečiť pri vymedzovaní a uskutočňovaní všetkých politík a činností Únie[6]. Právo na prístup k zdravotnej starostlivosti je zakotvené v zásade 16 Európskeho piliera sociálnych práv a v akčnom pláne nabádame členské štáty, aby riešili nerovnosti v oblasti zdravia. Index rodovej rovnosti poukazuje na pomalý pokrok v oblasti rodovej rovnosti v oblasti zdravia, pričom podiel žien a mužov, ktorí vnímajú svoje zdravie ako veľmi dobré alebo dobré, klesá v dvoch tretinách členských štátov, a mnohým ochoreniam citlivým na pohlavie a rod chýba dostatočný výskum, financovanie a zdroje vrátane stanovenia priorít[7].

**Sexuálne a reprodukčné zdravie a práva (SRZP)** sú jednou z kľúčových otázok v diskusii o ľudských právach a sú neoddeliteľne spojené s uplatňovaním základného práva na zdravie, ako aj s dosiahnutím rodovej rovnosti a odstránením rodovo motivovaného násilia. Absolútnou podmienkou dosiahnutia rodovej rovnosti je telesná autonómia osoby a právo rozhodovať o svojom tele a živote. Porušovanie SRZP predstavuje porušovanie ľudských práv. Všetky výzvy týkajúce sa SZRP, ktorým čelia členské štáty, predstavujú spoločné európske výzvy a ide o otázku ľudských práv, ako aj otázku zdravia, ktorá sa musí riešiť jednotným prístupom. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) uznáva potrebu všeobecného prístupu k SRZP ako súčasť práva na zdravie. Naším cieľom je vytvoriť takú stratégiu pre rodovú rovnosť, ktorá zabezpečí všeobecný prístup ku komplexnej sexuálnej a vzťahovej výchove primeranej veku a založenej na dôkazoch, k celej škále vysokokvalitných, prístupných a cenovo dostupných moderných metód a prostriedkov antikoncepcie, poradenstvu v oblasti plánovania rodičovstva, liečbe neplodnosti a informáciám o antikoncepcii, ako aj k bezplatnej, bezpečnej a legálnej starostlivosti pri umelom prerušení tehotenstva.

Situácia na európskom **trhu práce** si vyžaduje naliehavý a komplexný prístup s cieľom prekonať existujúce nerovnosti. Každá tretia žena v EÚ nemá platenú prácu a prevažnú

---

[4] Index rodovej rovnosti 2024: Boj proti násiliu páchanému na ženách, boj proti rodovým nerovnostiam, uverejnené v roku 2025.
[5] Napríklad prijatie smernice o boji proti násiliu na ženách a domácemu násiliu a pristúpenie EÚ k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor).
[6] Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 391 – 407.
[7] EIGE (2025), Impact driver: marking milestones and opportunities for gender equality in the EU, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg (pripravuje sa uverejnenie).

väčšinu práce na čiastočný úväzok v Únii vykonávajú ženy. Práca žien sa tradične podceňuje a rodová segregácia je stále výrazná, pričom ženy sú nadmerne zastúpené v menej ziskových odvetviach**. Posilnenie postavenia žien vo svete práce** je kľúčovým krokom pri rozprávaní o sociálnom a hospodárskom rozvoji a je predpokladom silného konkurencieschopného hospodárstva. Preto je nevyhnutná rýchla transpozícia **smernice o transparentnosti odmeňovania** s dôrazom na hľadanie spôsobov, ako rozšíriť jej rozsah pôsobnosti. Okrem toho sa musí vykonávať **smernica o primeraných minimálnych mzdách** aj **smernica o ženách vo vrcholových orgánoch**. V tejto správe sa uznáva, že hlavným dôvodom rozdielov v odmeňovaní žien a mužov je systematické nižšie odmeňovanie v odvetviach, v ktorých dominujú ženy (starostlivosť, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, maloobchod), v porovnaní so mzdami v odvetviach, v ktorých dominujú muži, čo takisto vedie k tomu, že tieto odvetvia nie sú atraktívne pre mužov, čo posilňuje škodlivé normy a stereotypy. Je naliehavo potrebné vypracovať usmernenia umožňujúce vymedzenie a porovnanie *„hodnoty práce“* v celej EÚ a urýchlene vytvorila rodovo neutrálne nástroje a kritériá hodnotenia pracovných miest s cieľom lepšie hodnotiť a spravodlivejšie odmeňovať prácu vykonávanú v odvetviach, v ktorých dominujú ženy. Musí sa riešiť otázka bezpečnosti pri práci, a to tak v pracovných priestoroch, ako aj v súvislosti s prácou na diaľku.

**Vzdelávanie a odborná príprava sú nevyhnutné pre rodovú rovnosť** a pre schopnosť každého prispôsobiť sa zmenám na trhu práce a terciárne vzdelávanie je nevyhnutné pre kvalitné pracovné príležitosti. V súčasnosti v Európskej únii pretrváva horizontálna a vertikálna rodová segregácia vo vzdelávaní a poškodzuje rodovú rovnosť. Zásadný význam má preto poskytnutie úplného a neobmedzeného prístupu k vzdelávaniu, odbornej príprave a podpora účasti žien na vzdelávaní v oblasti STEM a vo všetkých ostatných oblastiach a kariérach. Odhaduje sa, že v EÚ je 8 miliónov odborníkov na IKT, ale len 17 % z nich tvoria ženy. Na celom svete tvoria ženy len 22 % pracovníkov v oblasti umelej inteligencie. Význam týchto tém a súvisiacich pracovných miest rastie a musíme zabezpečiť, aby sa na ženy nezabudlo a aby boli bezpečné v digitálnej sfére, a to aj pri riešení otázky algoritmov a iných súčasných nástrojov. Vzhľadom na to, že súčasná štruktúra súkromného vlastníctva a kľúčoví aktéri veľkých online platforiem vytvorili online svet, ktorý poškodzuje práva žien a rodovú rovnosť, musíme byť schopní riešiť tento problém a chrániť všetky ženy a dievčatá v celej EÚ. Muži musia byť tiež podnecovaní k tomu, aby vstúpili do odvetví, v ktorých dominujú ženy, a to lepšími pracovnými podmienkami a spravodlivou mzdou. V novej stratégii pre rodovú rovnosť sa musí vytvoriť rámec, ktorý vytvorí bezpečné priestory pre dievčatá a chlapcov na učenie a na vzdelávanie rodičov a učiteľov o rodových stereotypoch a vytvorí pozitívne vzory žien a feministických mužov.

**Opatrovateľské povinnosti** o deti a iné závislé osoby sú významným obmedzením účasti žien na trhu práce. Povinnosti v oblasti neplatenej starostlivosti bránia približne 7,7 miliónu žien v EÚ v účasti na trhu práce v porovnaní s len 450 000 mužmi. Nerovnomerné rozdelenie neplatenej opatrovateľskej práce medzi ženami a mužmi na úrovni domácností obmedzuje rovnakú účasť žien na trhu práce a ich kariérny postup. Táto situácia poškodzuje dosiahnutie skutočne spravodlivého rámca **rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom** a nová stratégia sa musí týmito otázkami zaoberať. Naším cieľom je pracovať na dosiahnutí „modelu rovnosti poskytovateľa starostlivosti a zarábajúceho“ v spoločnosti. Preto musíme pozorne monitorovať, hodnotiť a v prípade potreby ďalej rozvíjať **smernicu o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom**, ale takisto je potrebné predložiť **európsku dohodu o starostlivosti** založenú na európskej stratégii v oblasti starostlivosti so záväznými právnymi predpismi a financovaním na úrovni EÚ. Ženy preberajú bremeno starostlivosti v rôznych kategóriách a musíme vyrovnať podmienky na európskej úrovni.

Rôzne skupiny prijímajú lepšie, inkluzívnejšie a udržateľnejšie rozhodnutia. Len rozhodnutia, ktoré zohľadňujú názor každého človeka, sú vhodné na to, aby pripravili pôdu pre budúcnosť, ktorá je lepšia pre všetkých a **ženy na rozhodovacích pozíciách** sú kľúčovými vzormi a pomáhajú formovať rámec pre rovnú budúcnosť. Musíme riešiť nedostatky v rozhodovacom procese na politickej, ako aj hospodárskej úrovni a zároveň riešiť inštitucionálne nerovnosti, ktoré ženám bránia naplno využiť svoj potenciál.

V časoch rastúcich globálnych konfliktov a neistoty **musí byť zahraničná, obranná a bezpečnostná politika EÚ feministická**, pričom jednou z horizontálnych zásad a kľúčových cieľov musí byť dosiahnutie práv žien a rodovej rovnosti. V našich vonkajších politikách musíme odzrkadľovať misiu na budovanie mieru a jedným z predpokladov na to je rovnaká účasť žien vo vedúcich pozíciách a zainteresovaných stranách. Program presadzovania a ochrany práv žien, ako aj podpora aktivistiek, pedagogičiek a vedúcich predstaviteliek v konfliktných oblastiach musia byť prioritou vo všetkých stratégiách EÚ v oblasti reakcie na konflikty, ako aj vo všetkých nástrojoch a mechanizmoch reakcie na krízu. Zásada 3 R (práva, zastúpenie a zdroje) sa musí uplatňovať na všetky vonkajšie činnosti EÚ.

## PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajca vyhlasuje, že počas prípravy návrhu správy mu poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

| Subjekt a/alebo osoba |
|---|
| European Parliamentary Forum for Sexual & Reproductive Rights |
| The International Planned Parenthood Federation (IPPF) European Network |
| Center for Reproductive Rights |
| European Women's Lobby |
| Foundation for European Progressive Studies (FEPS) |
| European Institute for Gender Equality |
| B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran. |
| Fertility Europe |
| Center for Women Victims of War (ROSA) |
| The Directorate-General for Justice and Consumers (DG JUST) of the European Commission |
| European Trade Union Confederation (ETUC) |
| European Public Service Union (EPSU) |

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

Ak sú v zozname uvedené mená, funkcie alebo mená a funkcie fyzických osôb, spravodajca vyhlasuje, že predložil dotknutým fyzickým osobám oznámenie Európskeho parlamentu o ochrane údajov č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), v ktorom sa stanovujú podmienky spracúvania ich osobných údajov a práva súvisiace s týmto spracúvaním.